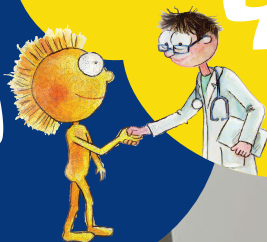

Detská chirurgia

4
2022

ROZHOVORY STR. 2-4

SLNIEČKOVÝ TÍM STR. 6-5

ROZHOVOR S PAVIELOM BENDLEROM STR. 8-9

EMKA A JEJ ZRÁŽKA S AUTOBUSOM 10-11

LEKÁRSKE OKIENKO STR. 12-13

NOVINKY NA KLINIKE STR. 14

PREVENCIA STR. 15

DETSKÁ CHIRURGIA-OZ SLNIEČKO NA CESTE!

9

772729

958009

10

Milé naše čitateľky a čitatelia, už štvrtýkrát sa Vám prihovárame zo stránok časopisu Detská chirurgia. Veríme, že aj toto číslo bude pre Vás plné užitočných článkov a informácií. Dostávame od Vás množstvo milých a povzbudivých slov a tiež námetov a nápadov do nášho časopisu. Teší nás to a sme za to naozaj vďační.

V štvrtom čísle časopisu Detská chirurgia Vám predstavíme ďalšieho lekára a sestričku pracujúcich na Klinike detskej chirurgie. O svojom skutočnom príbehu a jej dopravnej nehode nám porozpráva Emka. Tak ako doteraz, aj v tomto čísle bude mať svoje miesto zaujímavá osobnosť, ktorej pomoc ľuďom nie je vôbec ľahostajná. V lekárskom okienku sa budeme venovať užitočným informáciám o ďalšej diagnóze.

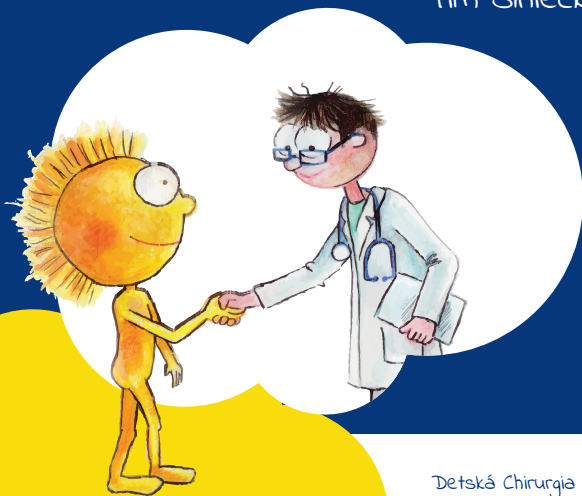
Dočítate sa aj o aktívnej pomoci a spolupráci dobrovoľníčok **DETSKÁ CHIURGIA - OZ SLNIEČKO NA CESTE!**, ktoré už niekoľko rokov pomáhajú nielen na samotnej Klinike detskej chirurgie, ale aj mimo nej.

Podelíme sa takisto o novinky na Klinike detskej chirurgie, ktoré sa nám podarilo uskutočniť. Tešia nielen nás, ale hlavne samotnú kliniku a oddelenia. Neustále sa snažíme naplňať ciele a potreby kliniky a práve tieto nové zmeny sú toho dôkazom.

Keď nám chcete napísať či povedať o svojom príbehu, alebo len nám dať vedieť ako sa Vám časopis páči, môžete tak spraviť na info@detska-chirurgia.sk. Budeme mať veľkú radosť.

Prajeme Vám príjemné čítanie.

Tím Slniečka

MUDr. Igor Béder, PhD

Primár Kliniky detskej chirurgie NÚDCH a LFUK

O medicínu sa zaujímal už od detstva. Vyštudoval LFUK odbor všeobecné lekárstvo. Má atestáciu z detskej chirurgie. Na Klinike detskej chirurgie sa špecializuje na onkochirurgiu a novorodeneckú chirurgiu. Svoj mimoriadne ľudský prístup využíva denne na operačnej sále pri malých pacientoch. Je to odborník s veľkým srdcom a úžasnou zanietenosťou pre svoju prácu. Predstavíme Vám primára Kliniky detskej chirurgie MUDr. Igora Bédera, PhD.

Spomínate si na svoj prvý pracovný deň?

Pamätám si to úplne presne. Bolo to 22.septembra 2002 o 7:30. Šlo o prvé sedenie v kolektíve KDCH pod vedením profesora Jaroslava Simana.

Aké operácie vykonávate na klinike najčastejšie?

Najčastejšie robím onkochirurgické operácie, resekcie nádorov od novorodeneckého obdobia až po adolescentov.

Zažili ste počas svojej lekárskej praxe netradičné zákroky či zranenia detí na ktoré nezabudnete?

Mnohé prípady a osudy detských pacientov sa mi vryli do pamäti, či už to boli vrodené vývojové chyby alebo úrazy. Úžasné na detskej chirurgii je to, že väčšina z nich končí úspešným koncom.

Čo máte na Vašej práci najradšej?

Práve to spomínané, že regeneračná schopnosť detských pacientov má obrovský potenciál. Napriek prvotným zlým predpokladom (napríklad ťažké traumy) sa vo väčšine prípadov končia šťastne a deti sa zhoja bez následkov.

„Úsmev detí na konci liečby alebo pri ambulantných kontrolách je k nezaplateniu.“

Neuvažovali ste či už ako dieťa alebo neskôr počas dospelovania aj o inej pracovnej oblasti?

V mojom prípade nie. Od detstva som chcel byť lekár (ako rodičia) a počas celého štúdia som chcel byť chirurg. Nevedel som síce, že detský, to už zariadil osud.

Máte skúsenosti s prácou v zahraničí?

Áno, vo Francúzsku, ale len ako stáž počas štúdia, vzhľadom na to, že som študoval na bilingválnom francúzskom lýceu v Bratislave.

Ako vnímate z Vášho pohľadu DETSKÁ CHIRURGIA - OZ SLNIEČKO NA CESTE!?

Vďaka entuziazmu ľudí, ktorí tam pracujú, vnímam obrovský prínos tak pri zabezpečovaní materiálovo - technického zlepšenia podmienok pri liečbe detí, ako aj psychickú podporu pacientov a ošetrojúceho personálu KDCH. Patrí im za to veľká vďaka.

V čom je podľa Vás činnosť DETSKÁ CHIRURGIA - OZ SLNIEČKO NA CESTE! prospešná pre rodičov a deti na Klinike detskej chirurgie?

Často ide iba o maličkosti, ktoré veľa urobiť veľké veci. Či už ide len o obyčajné ceruzky na kreslenie,

alebo nálepky na stenách spríjemňujúce prostredie v čakárni. Inokedy sú to nákladnejšie projekty zlepšujúce a skracujúce pobyt dieťaťa a rodiča v nemocnici ako napríklad rehabilitačné pomôcky.

Určite trávite v práci veľa času, človeka to samozrejme unaví. Prezradíte nám, ako relaxujete?

Mojim relaxom je hudba, motorika a šport.

Poviete nám pár slov na záver pre čitateľov časopisu Detská chirurgia?

I napriek tomu, že svoju prácu mam veľmi rád, želal by som si, aby som nemal čo robiť.

Ingrid Šutovská

Úseková sestra na Klinike detskej chirurgie LF UK a NÚDCH

Vyspovedali sme ďalšiu dámu na správnom mieste, Ingrid Šutovskú, ktorá pracuje a pôsobí na oddelení dočiat na Klinike detskej chirurgie. Ako sme sa dozvedeli, pani Ingrid študovala na Strednej zdravotníckej škole v Topoľčanoch, odbor zdravotná sestra. Hneď po maturite viedla jej cesta priamo na detskú chirurgiu, kde začala pracovať ako sestra na oddelení batoliat. Zaspomínala si s nami na svoje emotívne začiatky, ktoré boli v období nežnej revolúcie a tiež na čas prežiť práve na chirurgii.

Foto: Jankán.sk

Čo je náplňou Vašej pracovnej pozície a ako vyzerá Váš pracovný deň?

Rok pracujem na pozícii ako úseková sestra. Mojou náplňou práce je zabezpečiť plynulú prevádzku oddelenia. Každé ráno je potrebné zapísať stav oddelenia, napísať „sterilku“ - aby bolo dostatok nástrojov, skontrolovať stav liekov, materiálu. Je potrebné objednať všetko tak, aby nám pri práci nič nechýbalo. Taktiež dať to, čo je pokazené, opraviť. Je nevyhnutné zabezpečiť služby, čo je pri súčasnom počte sestier niekedy bojová úloha. A samozrejme dokumentácia... Snažím sa byť dievčatám na oddelení pri ich práci nápomocná a keď treba, nastúpim aj ja do služby. Čo si myslím, že nie je na škodu, aspoň som stále v praxi.

Máte skúsenosti s prácou na iných oddeleniach?

S dvojročnou prestávkou, keď som mala malé deti, som odišla na neurologickú ambulanciu mimo nemocnicu. Inak som verná detskej chirurgii. Tu som si aj urobila špecializáciu potrebnú pre ďalší rozvoj.

Mali ste od malička blízko k tejto profesii?

Sestričkou som túžila byť od malička. Milovala som filmy z nemocničného prostredia. Ako dieťa som si doma vydupala pozerať Nemocnicu na okraji mesta, či Sanitku... Pre mňa iná cesta ako byť sestričkou popri deťoch ani nebola a inak by som sa nerozhodla ani dnes.

„Sestričkou som túžila byť od malička.“

Prečo ste sa rozhodli práve pre detskú chirurgiu?

Keď som nastupovala do detskej nemocnice, vlastne som inú možnosť ako detskú chirurgiu ani nedostala. Vtedy nebol nedostatok sestier. A ja som za túto cestu vďačná.

Pamätáte si na svoj prvý pracovný deň?

Svoj nástup si pamätám úplne presne. Bol to pre mňa šok, pretože z praxe som poznala len chirurgiu dospelých. Na oddelení boli malé deti, úplne iné diagnózy, s ktorými

som sa dovtedy v praxi nestretala. A k tomu všetkému boli na jednom oddelení aj chirurgia, urológia, ortopedia, popáleniny, onkológia... Takže prvé dni boli aj také, kedy som si poplakala, že toto ja nedám, že sa to nikdy nenaučím. Ale som tu a snáď som sa niečo naučila. :)

Ako vnímate DETSKÁ CHIRURGIA - OZ SLNIEČKO NA CESTE! a v čom vidíte z Vášho pohľadu prínos?

Som typ človeka, ktorý stále rozmýšľa, ako by sa niečo dalo zlepšiť alebo spraviť inak. DETSKÁ CHIRURGIA - OZ SLNIEČKO NA CESTE! je pre mňa ako stvorené. Lenka Taškovej Valicová je človek, ktorý plní moje sny v rámci práce na oddelení. Či už sa to týka zabezpečenia potrebných vecí pre oddelenie, bez ktorých sa nezaobídeme (odsávačky, teplometry...) alebo skrášlenia prostredia, nemocničných stien pre deti a mamičky veselými nálepkami. Na Vianoce máme vždy vďaka OZ živý stromček.

„Mnohokrát stačia maličkosti, ktoré nám robia svet krajším.“

Čomu sa rada venujete, keď nepracujete?

Práca sestry na oddelení je mnohokrát náročnejšia psychicky ako fyzicky. Preto som niekedy rada, keď mám klúd a čas relaxovať pri dobrej knihe alebo si pozriem dobrý film, idem s deťmi a manželom na prechádzku, výlet, cestujeme... trávime čas spolu.

Čo by ste nám povedali na záver?

Nakoniec by som sa chcela poďakovať svojim kolegyniam, s ktorými to nejaký ten rok už ťaháme a v ťažkých situáciách si dokážeme pomáhať. Radi by sme privítali do nášho kolektívu aj niekoho mladého. Mladé sestry sa boja robiť s kojencami. Kto však chce naozaj túto prácu robiť, všetko ostatné sa naučí a vždy sme tu na to, aby sme mu pomohli.

OBLEČ SESTRICKU

PROJEKT DETSKEJ CHIRURGIE
V SPOLUPRÁCI S LELOSI

**DETSKÁ
CHIRURGIA**
OZ SLNIEČKO NA CESTE!

LELOSI

WWW.LELOSI.SK

„SLNIEČKOVÝ TÍM“

DETSKÁ CHIRURGIA - OZ SLNIEČKO NA CESTE!

SKVELÁ SPOLUPRÁCA S ÚŽASNÝMI VÝSLEDKAMI

Od svojho založenia funguje DETSKÁ CHIRURGIA - OZ SLNIEČKO NA CESTE! na dobrovoľníckej činnosti mnohých ľudí. Títo ľudia sú jej súčasťou a bez nich by nebolo toto združenie združením. Hovoríme o ľuďoch, ktorí si napriek svojim každodenným zamestnaniam a povinnostiam nájdu čas na pomoc a podporu. Hovoríme o ženách, úžasných bytostiach, ktoré prispievajú nielen svojím časom, osobnosťou, ale hlavne srdcom. Každá jedna z nich pracuje v rôznej profesijnej oblasti. Či už ako asistentka, prekladateľka, učiteľka, trénerka gymnastiky, žurnalistka, environmentálna konzultantka alebo docentka na vysokej škole. Všetky ich však spája práve pomoc a dobrovoľnícka činnosť OZ.

Ako si zaspomínali Janka a Alenka na prvú návštevu na Klinike detskej chirurgie?

Ala: „Príznám sa, že to úplne “tenkrát poprvé” si už presne nepamätám, predsá len, je to už pár rokov. Jedno sa však určite nezmenilo, na kliniku som vždy išla s obrovskou pokorou a vďakou za všetku tú dôležitú prácu, ktorú tam robia všetci tí skvelí ľudia. A s obdivom k malým pacientom a ich rodičom, ako hrdinsky zvládajú tie ťažké chvíle. Asi som občas mala aj čo robiť, aby na mne nebolo vidieť možno ešte väčšie obavy, ako majú oni.“

Janka: „Prvá návšteva bude v mojom srdci nezabudnuteľná. Človek má obavy, ako dokáže komunikovať

a hrať sa s deťmi bez zjavného prezentovania emocionálneho vnímania celej situácie. Neverili by ste, všetko bolo tak prirodzené a jednoduché. Prvýkrát som bola prezentovať mobilné detské ihrisko. Hrali sme sa s deťmi, ako sa bezpečne správať na ulici. Testovali sme či poznajú deti dopravné značky. Zabávali sme sa aj s prezlečením za policajné auto, vozidlo záchrannej zdravotnej služby či hasičského a záchranného zboru a ako sa správať v situáciách, ak majú zapnuté výstražné znenie. Deti si vyskúšali priamo na ceste bezpečné správanie sa hravou formou.“

Akých ďalších aktivít sa zúčastňujú dobrovoľníčky DETSKÁ CHIRURGIA - OZ SLNIEČKO NA CESTE!?

Zuzana V.: „Pre OZ som vytvárala grafické návrhy tlačovín a ilustrovala som niekoľko knižných publikácií pre deti, ktoré OZ pravidelne vydáva. Vytvárala som ilustrácie a vizuály hlavných postáv náučných príbehov Dobrodružstiev Slniečka na ceste. Chcela som, aby boli čitateľné aj pre najmenšie deti a tak ešte lepšie plnili

svoju úlohu vzdelávania a prevencie pred najčastejšími úrazmi detí.“

Lilla: „Začali sme s výtvarnými dielničkami pre deti a ich rodičov priamo na kliniku. OZ vytváralo rôzne projekty a jeden, ktorého som sa zúčastnila bol „Utorok so Slniečkom“. Každý utorok OZ organizovalo program ako divadielko, čítanie alebo sme sa chodili hrať spoločenské hry s malými pacientami a ich rodičmi na klinike.“

Zsuzanna C.: „Po tom, ako mi sestra Lilla porozprávala, čomu sa venuje a ako pomáha deťom, aj ja som sa veľmi rada a úplne prirodzene pridala. Najskôr som ani sama nevedela, čím budem môcť práve ja prispieť a pomôcť. Zúčastnila som sa akcii mimo kliniky. Išlo napríklad o behy, kde sme aj spolu s ostatnými dievčatami zabezpečovali zábavu pre detičky, kreslili sme si s nimi alebo modelovali s plastelínou. Keďže pracujem ako prekladateľka, svoj talent som postupne začala využívať aj v OZ, keď som rôzne dokumenty, ktoré súvisia s charitou a dobrovoľníctvom, pripravovala aj v anglickom jazyku, aby

Zľava: Zsuzsana C., Timi, Janka, Lilla, Monika

sme oslovili aj zahraničných sponzorov a darcov.“

Janka: „Moje prvé akcie s OZ boli realizované vo forme spoluúčasti na inej veľkej akcii, či už orientovanej na beh, inú športovú aktivitu alebo detský festival. Darovať tým, ktorí to potrebujú, časť svojho času, úsmevu a srdca je to najmenej, čo môže človek človeku dať. A predsa v určitom momente je to pre niekoho viac, ako si viete všetci predstaviť.“

Ala: „Začínali sme s kopou rôznych super aktivít pre detičky na klinike, a tam je hlavnou úlohou všetko, čo práve teba urobí! :) Aktivitu nám žiaľ korona stopla, no našťastie opäť môžeme byť súčasťou množstva skvelých vonkajších podujatí po celom Slovensku. V aktívnej účasti na nich ma však pred časom stopla moja práca, a tak sa venujem iba internetovej stránke nášho Slniečka. S úsmevom spomínam na časy, keď Lenka tvrdila, že som sa zjavne narodila pre to, aby som bola „policajnou riaditeľkou“ detského dopravného ihriska.“ :)

Jarka: „Plné milých stretnutí a zážitkov sú aj aktivity mimo kliniky. Vždy ak môžem, rada sa týchto akcií v rámci OZ zúčastním a som nápo-mocná pri príprave stanu a kreatívnych hračiek, či dopravného ihriska, no najradšej mám komunikáciu a hry s detičkami.“

Janka

Horný rad zľava: Monika, Lilla, Jarka
Dolný rad zľava: Zuzana V., Lenka

Timi: „Bola som súčasťou viacerých projektov, či už to bol Slnovrat pre Slniečko, Bratislava Marathon alebo vojenský letofest. Našou úlohou je v rámci projektov informovať o aktivitách Slniečka, zabaviť sa s deťmi a hravou formou ich upozorniť na dôležitosť prevencie úrazov. Ak získame aj finančnú podporu v rámci zbierok, ktoré sú súčasťou projektov je to čerešnička na torte.“

„Som veľmi rada, že môžem byť súčasťou Slniečka a mala som možnosť spoznať, toľko úžasných ľudí.“

-Timi-

Ako vnímajú dobrovoľníčky priamy kontakt s hospitalizovanými deťmi a rodičmi na Klinike detskej chirurgie?

Janka: „Navštevujem nemocnicu, rozprávam sa s deťmi a ich rodičmi a distribuujem medzi nich veci, na ktoré rodičia často v tom zhone a strese zabudnú (farbičky, omaľovánky, časopisy). Vďaka OZ, sponzorom a projektu „S pastelkami v nemocnici“ sú možné aj takéto pravidelné návštevy. Deti a rodičia sa potešia, že príde niekto iný ako sestrička, či lekár. Rodičia to vnímajú pozitívne, ak sa nájde časopis aj pre nich, ktorý si v nervozite

prelistujú počas operácie či spánku dieťaťa.“

„Vždy som chcela svoj čas venovať dobrovoľníctvu a pomoci iným a práve týmto spôsobom sa mi otvorila nová cesta a etapa môjho života.“

- Janka -

Jarka: „V rámci priameho kontaktu a aktivít OZ som sa zúčastňovala programu pre detičky a rodičov na klinike, či už to boli divadelné predstavenia, alebo tvorivé dielne. Boli plné radosti z krásnych „dušičkových“, „vianočných“, či „velkonočných“ svietnikov, ozdôb, masiek, vajčiek, obrázkov, ktoré potom zdobili ich nemocničné izbičky a následne i tie doma. Z týchto aktivít som mala rovnakú radosť ako detúrence a rodičia, s ktorými stretnutie bolo vždy veľmi príjemné a bolo krásne vidieť na ich tváričkách úsmev a radosť.“

„Milé stretnutia a aktivity v rámci OZ sú pre mňa vždy obohacujúce a sú ako bazam na dušu.“

- Jarka -

LEN TAK ĎALEJ, ĎAKUJEME, ŽE STE A POMÁHATE!

Lilla

Pavieľ Bendler

Oblúbený kaderník a vlasový stylist

Pavieľ je kreatívna osobnosť so zmyslom pre krásu, vkus a detail. Má rád módu, architektúru a umenie. Vyštudoval Hairstyle and Make-up a od 17-tich rokov pracuje v tomto odbore. Jeho práca je zároveň jeho vášňou, ktorej sa venuje naplno. Vďaka tejto vášni sa k nemu ľudia s radosťou vracajú. Je to veľmi príjemný človek, ktorý vie čo robí a robí to naozaj dobre. Dozvedeli sme sa, že Pavieľ sa narodil v meste Vinnitca na Ukrajine. Počas obdobia jeho puberty žil spolu s rodinou na Cypre. Na Slovensko ho neprivedli len jeho slovenské korene, ale aj samotné krásy Slovenska, ktoré Pavieľovi veľmi učarovali.

PAMÄTÁTE SI NA VAŠE PRACOVNÉ ZAČIATKY?

Pamätám si na pocit, keď som šiel prvýkrát v mojom živote na pracovný pohovor, tak sa mi až nohy triasli od šťastia. Keď som sa dozvedel, že ma prijali, tak mi od toľkého adrenalínu išla hlava vybuchnúť. Boli to krásne časy. Práve vtedy mi začal môj dopelácky život.

MOŽNO NIE KAŽDÝ O VÁS VIE, ŽE VÁS ZAUJÍMA PSYCHOLÓGIA, KTORÚ STE SA ROZHODLI ŠTUDOVAŤ. POVIETE NÁM K TOMU NIČO VIAC?

Pred časom som sa rozhodol študovať psychológiu. Je to niečo, čo ma vždy zaujímalo. Ľudská psychika je veľmi zložitá. Pre mňa osobne je veľká záhada, ako to všetko u nás v hlave funguje. Psychika je zároveň veľmi krehká. Človek, ako ľudský tvor, je veľmi zraniteľný a možno preto si myslím, že by sme mali byť v dnešnej dobe k sebe viac empatickejší, ústretovejší a mali by sme sa ku každému správať s úctou.

VENOVALI STE SA V MINULOSTI CHARITE?

Charitu raz za čas podporujem. Som veľmi empatický človek. Ak však niekto začne zneužívať moju empatiu,

v tom momente začínam cúvať.

POVEDZTE NÁM O SVOJEJ PRÁCI... OVPLYVNILA PANDÉMIA AJ VAŠU PRÁCU?

Každý deň, keď som išiel do roboty, bol pre mňa ako sviatok. Zostalo mi to dodnes. Vlastný salón v Bratislave mám už 14 rokov. Mal som viac salónov krásy, ale keď prišla pandémia, tak som musel svoj biznis minimalizovať. Návštevnosť klesala, čo

bolo pochopiteľné, lebo sa ľudia báli chodiť na verejné miesta. Musel som sa teda aj ja prispôbiť dobe. V poslednej dobe je to veľmi stresujúce obdobie, ale keď prídem do práce, tak práve tam je to miesto, kde na všetko zabudnem. Mám rád socializáciu a som komunikatívny, preto som rád medzi ľuďmi.

VIEME, ŽE STE POMÁHALI NA AKCII PRI PRÍLEŽITOSTI 10. VÝROČIA DETSKÁ CHIRURGIA- OZ SLNIEČKO NA CESTE!

POVIETE NÁM BLIŽŠIE O TEJTO SPOLUPRÁCI A POMOCI?

Dozvedel som sa o OZ od mojej dobrej klientky Lenky Taškovej Valicovej. Rozprávali sme sa o tom v mojom salóne. Lenka ma oslovila, či by som mohol učesať „baby“ z detskej chirurgie na charitatívnu akciu. Ja som samozrejme súhlasil. Lenka, ako organizátorka tejto charity je veľmi dôveryhodný človek s dobrým srdiečkom. Preto som nemal žiadne pochybnosti o tom, že to bude dobré. To, že sme u nás v salóne učesali modelky a spravili pár makeupov považujem za kvapku v mori pre charitu. Dúfam, že aj tá kvapôčka pomohla.

URČITE STE PRACOVNE VYŤAŽENÝ A ZANEPRÁŽDNENÝ. AKO NAJRADŠEJ RELAXUJETE A DOPLŇATE ENERGIU?

Niekedy rozmýšľam, čo všetko človek chce. Ísť tam a tam na dovolenku, kúpiť si dve nové bundy, nové topánky, šperk, spraviť si plastiku nosa, kúpiť nové auto alebo ďalšiu nehnuteľnosť. Máme neuveriteľné množstvo želaní a chceme, aby sa čo najskôr splnili.

*Treba si však uvedomiť len jednu vec, chorý človek v nemocnici má fakt len jediné želanie a tým je
BYŤ ZDRAVÝ. Musíme žiť s pokorou.*

Styling „báb“ na akciu Večer s DETSKOU CHIRURGIU

ĎAKUJEME, ŽE SATUR POMÁHA SPOLU S NAMI PRISPIEŤ K PEKNÝM ZÁŽITKOM

Bezstarostná dovolenka

EMKA A JEJ ZRÁŽKA S AUTOBUSOM

Mala vtedy len 16 rokov a celý život pred sebou. 8.7.2020 bol deň, na ktorý Emka a ani jej rodina nikdy nezabudnú. Tak, ako každý mladý človek v jej veku, aj ona si chcela popri škole niečo zarobiť. Práve v tento deň okolo obeda išla z pohovoru na brigádu, domov. Jej osudným bol práve priechod pre chodcov v Šali. Celá nehoda je až neuveriteľná a každý z nás si asi povie, ako je toto možné? Prečo sa takéto nehody stávajú? Stalo sa a čas sa už nedá vrátiť späť. Skutočný príbeh nám otvorene porozprávala sama Emka.

Dozvedeli sme sa, že Emka prechádzala na zelenú cez priechod pre

chodcov. Vtom ju tesne pred koncom zrazil autobus pri odbočovaní. Udrel jej hlavu, pravú hornú časť tela, pri čom sa jej zlomila kľúčna kosť. To však nebolo všetko, pravdepodobne jej pri páde prešiel autobus zadnými kolesami aj ľavú nohu, o čom svedčili aj odtlačky kolies na jej nohavičkách. V posledných momentoch vedomia ešte stihla Emka okoloidúcej pani nadiktovať číslo na mamu, ktorej hneď zavolala. Ďalšie udalosti a momenty si už Emka nepamätala, stratila totiž vedomie. O tom, čo bolo ďalej, sa dozvedela už len z rozprávania iných.

Mamina okamžite prišla, no videla už len to, ako jej dcéru nakladajú do sanitky. Ako každý rodič, cítila obrovský strach a intenzívne to

celé prežívala. Emka bola hneď vrtuľníkom prevezená do nemocnice na Kramároch. Tam jej spravili potrebné vyšetrenia a v priebehu mesiaca podstúpila spolu 5 operácií. Ako prvú, jej operovali nohu, ktorú museli zafixovať. Po operácii bola umiestnená na JISKE.

„Boli to tri dni, ktoré si vôbec nepamätám.“

V priebehu nasledujúcich dní si Emka prešla ďalšími operáciami, kde jej lekári museli dať do nohy a kľúčnej kosti „železo“ (kovový materiál na fixáciu zlomenej kosti – pozn.red.). Aké boli jej bezprostredné pocity?

„Keď som sa zobudila, bola som strašne vystrašená. Plakala som a čakala som, kedy prídu rodičia.“

Niekoľko ďalších dní a týždňov bola hospitalizovaná na Klinike detskej chirurgie. Spomínala, že počas celého pobytu v nemocnici boli všetci na oddelení veľmi milí a pomáhali jej. Navštívil ju aj psychológ, s ktorým sa vedela o celej situácii dobre porozprávať a ktorý jej veľmi pomohol. Rodina ju pravidelne navštevovala a vnímala jej obrovskú podporu. Cítila podporu aj od priateľov, spolužiakov a okolia.

„Rodičia mi neukazovali svoj strach, sústredili sa len na mňa.“

Emkin zdravotný stav sa však začal komplikovať tak, že sa jej pod kolonom začala robiť nekróza (odmretá

časť tkaniva – pozn.red.). To vyžadovalo ďalšie operácie a neskoršie aj transplantáciu kože. Po regenerácii prišla konečne chvíľa ísť domov.

„Celý ten mesiac som poriadne nestála kvôli všetkým tým operáciám, že to bolo také komplikované.“

Po tom ako prišla domov, sa začala jej cesta cvičení a rehabilitácií. Jej pohyb bol v tomto období veľmi obmedzený a dopomáhal jej aj vozík a barly, keďže na nohu nemohla vôbec dostupovať. Prešla si fyzioterapeutickými cvičeniami s pomocou terapeuta v domácom prostredí. Po siedmich týždňoch začala nohu postupne zatažovať a neustále rehabilitovala. Jej vytrvalosť a húževnatosť bola natoľko silná, že v októbri 2020 bez pomoci stála a chádza jej nerobila žiadny problém.

Po dvoch rokoch od nehody sa u Emky začali objavovať nepríjemné bolesti v operovaných končatinách. „Železo“ z kľúčnej kosti už mala medzčasom vyoperované, ale ukázalo sa, že jej telo neprijíma ani to druhé v nohe. Musí podstúpiť ďalšiu operáciu nohy, aby jej ho vybrali. Potom ju čakajú opäť rehabilitácie a postupné vrátenie sa k bežnému životu. Veríme, že táto mladá a pozitívna osoba zvládne aj túto operáciu a regeneráciu minimálne tak dobre, ako zvládla tú po nehode.

Emka je plná optimizmu, energie a dobrej nálady. Vo voľnom čase má veľmi rada kone, športuje a rada si zacvičí vo fitku. Má množstvo životných plánov. Od septembra 2022 je už Emka v maturitnom ročníku a pomaly začína uvažovať nad tým, akým študijným smerom sa bude uberať. Bude to biológia alebo práve fyzioterapia, ku ktorej ju privedla práve jej nehoda? Všetko ukáže čas.

Emka a jej rodina prekonali ťažké chvíle, no zvládli to spoločnou pomocou, podporou a silným odhodlaním vrátiť sa do bežného života čo najskôr. V živote ju toho čaká ešte veľmi veľa. Držíme jej palce a prajeme nech sa stále usmieva ako doteraz.

Emka, pre nás všetkých si práve ty, tvoja vôľa, odhodlanie a radosť zo života obrovskou motíváciou.

Ďakujeme.

LEKÁRSKE OKIENKO

SPOZNÁVAME DIAGNÓZY DETÍ

Štvrté číslo časopisu Detská chirurgia sa bude venovať stómii. Čo je to stómia? Akú stómiu poznáme a aké sú jej príčiny jej zavedenia? Ako ju treba ošetrovať? Nielen toto, ale oveľa viac nám bližšie priblíži MUDr. Daniela Trepáčová.

ČO JE TO STÓMIA?

Stómia je umelo vytvorené vyústenie vnútorného dutého orgánu navonok. Môže to byť vyústenie čreva, pažeráka, močovodu a pod. V nasledujúcom článku sa budeme venovať umelému vyústeniu čreva navonok, teda enterostómiam u detských pacientov.

AKÉ SÚ NAJČASTEJŠIE DIAGNÓZY, KTORÉ VEDÚ K VYVEDENIU ENTEROSTÓMIE?

U detí sú najčastejšími diagnózami, ktoré vedú k vyvedeniu enterostómie (ďalej už len stómie) vrodené vývojové chyby tenkého, alebo hrubého čreva a anorektálnej oblasti, vykonávajú sa teda najmä u najmenších detí - novorodencov a dojčiat.

Diagnózy, ktoré vedú k založeniu stómie sú najčastejšie: zápalové ochorenie čreva u predčasne narodených novorodencov (nekrotizujúca enterokolitída), vrodené prerušenie kontinuity tenkého, alebo hrubého čreva, ev. jeho výrazné zúženie (atrézia, ev. stenóza), vrodené chýbanie análneho otvoru a konečníka (atrézia anu a rekta), porucha inervácie časti hrubého čreva (Hirschsprungova choroba) a príliš hustá prvá stolica - smolka upchávajúca lúmen čreva (mekóniový ileus). Vo vyššom veku bývajú príčinnými diagnózami na vyvedenie stómie zápalové, alebo nádorové ochorenia čreva, teda podobné, ako u dospelých.

ČO JE PRÍČINOU VYVEDENIA STÓMIE?

Samotnou príčinou vyvedenia stómie je črevná nepriechodnosť - čiže porucha vyprázdňovania stolice prirodzenou cestou. Stómia funguje ako alternatívny spôsob derivácie stolice na prednú brušnú stenu.

AKÉ TYPY ČREVNÝCH STÓMIÍ POZNÁME?

Sú 2 typy črevných stómií u detí podľa toho, z ktorej časti čreva je stómia vyšitá - buď z tenkého čreva (ktoré má 3 časti - najčastejšie je vyšitá ako stómia posledná 3. časť tenkého čreva - ileum - teda ileostómia, zriedkavo 2. časť - jejunum - jejunostómia), alebo z hrubého čreva - kolon (kolostómia). Obe majú svoje špecifiká, výhody aj komplikácie. Závisí to od konkrétnej diagnózy a jej typu, z ktorej časti čreva bude stómia vyšitá.

NA ČO SLUŽÍ STOMICKÝ SÁČOK?

Stómia, či už ileostómia, alebo kolostómia býva krytá stomickým sáčkom, ktorý sa lepiť na kožu v okolí stómie a teda stolica odchádza do plastového sáčku, ktorý sa po naplnení vymení za nový. Vďaka technologickému pokroku dnes existujú viaceré typy sáčkov (jednodielne, dvojdielne, sáčky s motívom mačiek), ako aj prostriedkov na ošetrovanie stómie, vďaka čomu má rodič možnosť si vybrať stomickú pomôcku, ktorá mu najviac vyhovuje a ktorá sa na ošetrovanie danej stómie najlepšie hodí.

AKO VNÍMAJÚ RODIČIA ZAVEDENIE STÓMIE?

Spočiatku je to pre rodiča/zákonného zástupcu dieťaťa šok, keď sa dozvie, že ich dieťa bude mať črevný vývod (stómiu). Preto sa s rodičmi opakovane rozpráva a vysvetľuje im, ako to celé funguje a na čo sa majú pripraviť, ako aj celý ďalší postup liečby. Po operácii ich v spolupráci s našimi šikovnými stomickými sestrami zaúčame do ošetrovania stómie. Najprv sa rodičia len pozerajú, ako sa stómia ošetruje a ako sa lepia na ňu sáčky, následne si to

Stomický sáčok

sami skúšajú a prepustení domov z nemocnice môžu byť až vtedy, keď dobre zvládajú starostlivosť o stómiu svojho dieťaťa. Vo väčšine prípadov táto edukácia rodičov trvá pomerne krátko, rodičia sú šikovní a veľmi rýchlo sa naučia ako stómiu správne ošetrovať. Väčšie deti (najmä v adolescentnom veku, v niektorých prípadoch aj mladšie) zvládajú starostlivosť o stómiu samé, prípadne s menšou asistenciou rodičov.

AKO VYZERÁ SPRÁVNE OŠETROVANÁ STÓMIA?

Je ružová, zvlhčená a jej okolitá - peristomálna koža je taká, ako na iných častiach tela, teda bez podráždenia a zápalu.

MÔŽU NASTAŤ PRI STÓMIÁCH KOMPLIKÁCIE?

Pri stómiách, tak ako to býva vo väčšine medicínskych oblastí, sa môžu vyskytnúť viaceré komplikácie, niektoré ľahšie, iné závažnejšie. Týmito komplikáciami bývajú: podráždenie a zápal peristomálnej kože - najčastejšie pri podtekaní sáčkov, výrastky - polypy na stómii, ktoré pri ošetrovaní krvácajú, prolaps - vysúvanie vnútra stómie navonok, retrakcia

stómie - opak prolapsu, kedy sa stómia vtiahne dovnútra a sáčky podtekajú. Niektoré z komplikácií sa dajú riešiť konzervatívne - zmenou stomického príslušenstva, niektoré je potrebné korigovať operačne. Našťastie tieto komplikácie nie sú u detí časté.

JE STÓMIA TRVALÁ?

Positívne je, že cca 95% stómii u detí je len dočasných, vyšívajú sa na dočasné preklopenie obdobia, kedy je prirodzené vyprázdňovanie nemožné. V tomto období je potrebné vykonať jednu, či viaceré operácie, ktoré následne umožnia konečné uzavretie stómie a obnovenie kontinuity čreva s vyprázdňovaním prirodzeným spôsobom. Vďaka týmto prevažne dočasným stómiam sa väčšina rodičov ľahšie vyrovnáva so založením stómie u svojho dieťaťa. Len u veľmi malého percenta detí sa vďaka ťažkým formám ich diagnóz, prípadne kvôli komplikáciám nepodarí stómiu uzavrieť a teda majú stómiu trvalú. Dôležité je však vedieť, že uzavretím stómie nenastane okamžite vyprázdňovanie ako u zdravého jedinca, väčšinou je potrebné isté obdobie adaptácie na nový spôsob vyprázdňovania stolice a vyskytujú sa tu viaceré, väčšinou dočasné, komplikácie, ktoré je potrebné riešiť. Výsledný zdravotný stav u detí a ich kontinencia stolice sú však vo väčšine prípadov veľmi dobré.

Stómia a bežný život

Hoci máme 21. storočie, ešte stále je problematika stómii, a to aj u detí, pomerne dosť tabuizovaná. Vďaka tomu môžu mať deti so stómiou problémy s prijatím v okolí, a to buď v kolektíve medzi ostatnými deťmi, alebo aj u dospelých laikov. Aby sa to zmenilo, potrebné je o tejto téme viac hovoriť, aby sa toho ľudia nebáli, pretože mať stómiu je bežná vec, s ktorou sa dá normálne a dôstojne

žiť. Túto osvetu by mali šíriť aj rodičia malých stomikov vo svojom okolí, aby sa medzi ľuďmi vytratili strach, prípadne odpor voči stómiam vyplývajúce najmä z ich neznalosti. Je veľmi dôležitá aj podpora rodičov stomikov medzi sebou, je vždy dobré vedieť, že nie sú jediní, ktorí majú dieťa so stómiou, vedľa sa navzájom podržať, poradiť a pomôcť si.

ČO BY STE Povedali NA ZÁVER?

Základom úspešnej starostlivosti a liečby detského stomika je dobrá spolupráca nás zdravotníkov s rodičmi pacientov, ktorá nám vo väčšine prípadov veľmi dobre funguje. Vďaka tomu rodičia našich pacientov vedia, že pri problémoch svojich malých stomikov sa na nás môžu obrátiť po pomoc a radu. A na druhej strane rodičia chodia s pacientmi poctivo k nám, na ambulantné kontroly a dodržiavajú naše odporúčenia a liečebný režim podľa ordinácií. Verím, že nám táto spolupráca bude pokračovať dobre aj naďalej.

Ďakujeme
MUDr. Daniele Trepáčovej

NOVINKY NA KLINIKE

Mondelēz
International
SNACKING MADE RIGHT

SLADKÉ PREKVAPENIE

VESELÉ NÁPLASTE
PRE PACIENTOV

HARTMANN

KLIMATIZÁCIE
PRE PACIENTOV

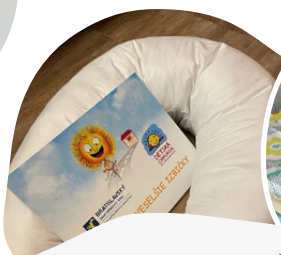

ZSE

VESELŠIE
IZBIČKY

RENOVÁCIA
ENDOSKOPICKEJ
AMBULANCIE

BRATISLAVSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ KRAJ

NAJLEPŠIE MIESTO PRE ŽIVOT

PREVENČIA

PRIMÁRNA PREVENČIA V DOMÁCNOSTI U DETÍ DO TROCH ROKOV

Bezpečnosť a ochrana detí sú prvotným cieľom každého z nás! Predmetný článok bude predstavovať generalizované odporúčania, k vybraným otázkam ako minimalizovať možnosť vzniku úrazu v domácnosti, v tomto prípade u detí do troch rokov života.

Primárna prevencia

je orientovaná na zníženie rizika vzniku úrazu, pričom sa realizuje výchovno-edukačnou činnosťou rodičov, ochranou detí pred vznikom konkrétnej nežiadúcej situácie, dozorom nad deťmi v špecifickom prostredí (napr. školský výlet, chata, záhrada, stavba), ale aj vzdelávaním, osvetou a voľno-časovou aktivitou detí.

„Je možné považovať moju domácnosť za bezpečnú?“

Ťažiskom vyhodnotenia bezpečnosti je identifikovať možné indikátory a determinanty ovplyvňujúce prípadný vznik úrazu vo vzťahu k príslušnému veku, teda laicky povedané zistiť a následne eliminovať najfrekvencovanejšie možné príčiny vzniku úrazu u detí do troch rokov. Vo veku do 3 rokov je ovplyvnený vznik úrazu najmä nebezpečenstvom prostredia, v ktorom sa dieťa nachádza, či nevhodným správaním rodičov, prípadne absenciou predvídavosti.

Štatistické závery

Podľa štatistik až 42% všetkých úrazov detí sa stane v domácnosti. Docentka MUDr. J. Hamade, PhD. tvrdí, že „príčiny detských úrazov úzko súvisia so stupňom somatického a psychického vývoja, s úrovňou kognitívnych funkcií, ale tiež s tým, v akom prostredí je dieťa vychovávané, ako má zorganizovaný voľný čas, s kým a v akom kolektíve ho trávi. Deti majú ťažisko tela nižšie, ľahko strácajú rovnováhu a s tým sa spájajú častejšie pády. Do veku 6 rokov prevažujú v domácnosti najmä poranenia hlavy, lebky, zlomeniny spôsobené pádmi, poranenia povrchu tela – najmä ostrými predmetmi. Úrazy spôsobené obarením

a popálením sú najčastejšou príčinou úmrtia detí vo vekovej skupine do 4 rokov, ohrozené sú najmä dojčatá a batoláta. Zvýšené riziko utopenia súvisí s nárastom popularity domácich bazénov a nedostatočným dozorom pri kúpaní. Udusenie v tomto veku býva najčastejšie spôsobené vdýchnutím cudzieho predmetu. Najviac otráv postihuje deti vo veku do 6 rokov. Deti do 3 rokov vnímajú skutočnosť inak, ako my dospelí, dokonca inak ako starší súrodenci. Nevedia vyhodnotiť možnosť následku ich rozhodnutia, konania, ovláda ich častokrát zvedavosť a chuť poznávať nové veci.

Odporúčania:

- zaistiť bezpečne obrusy, prípadne nepoužívať obrusy a tým predísť možnosti stiahnutia si horúceho nápoja na seba.

- dbať na ukladanie nebezpečných predmetov, či už horúcich, alebo aj ostrých mimo dosahu detí, pričom musí mať na zreteli, že šikovné dieťa si ľahko pritiahne aj stoličku a dočiahne ďalej, či už na stôl alebo na kuchynskú linku.

- úschova iných rizikových vecí, ako napríklad liekov, dezinfekčných prostriedkov, chemikálií a iných nebezpečných látok, a teda uložiť ich nielen mimo priameho dosahu detí, ale aj zabezpečiť ich tak, aby aj za použitia iných pomôcok (stolička, podstavec) sa k nim nedokázali priamo dostať.

- Ak máme dieťa do troch rokov života, ideálne je nakupovať všetky dostupné produkty aj s detskou poistkou, či už máme na mysli spotrebný materiál, alebo elektrospotrebiče.

- V domácnosti máme aj množstvo OSTRÝCH HRÁN, ktoré časom už nevnímame ako rizikové, avšak s ohľadom na zorný uhol dieťaťa sa môžu stať prekážkou spôsobujúcou úraz. Odporúčania:

- zabezpečenie rohov stolov, sklenených stolov a vitrín, ako aj schodov je azda samozrejmosťou každej domácnosti počas starostlivosti detí do troch rokov.

- so schodmi sa nám spája zvýšené riziko úrazov najmä u detí do troch rokov, ktoré nedokážu samostatne zvládnuť pohyb po nich.

- osobitne preventívne je potrebné pristupovať k oknám, balkónom, vyvýšeným terasám, ktoré sa spájajú s rizikom pádu.

Efektívnymi pomocníkmi sú aj v daných prípadoch rôzne zabezpečovacie pomôcky, ktoré nájdeme v detských obchodoch, či už zábrany na schody, ochranné kryty na rohy stolov, ochranné kryty na obalenie sklenených stolov, ochranné kryty a lišty, bezpečnostné fólie na sklo, uzamykateľné skrinky, bezpečnostné poistky a podobne. HRAČKY, ktoré používajú deti, musia osobitne vo veku do troch rokov zodpovedať parametrom a certifikácii bezpečnosti tak, aby ich menšie časti nemohli deti prehltnúť, vdýchnuť alebo strčiť do nosa, či ucha. Rizikom je aj umiestnenie hračiek vo vyšších priestoroch, pričom zvedavé dieťa má pochopiteľne snahu dostať sa k hračke akýmkoľvek spôsobom a tým by mohlo dôjsť k pádu. Nemali by sme deti klást na vyvýšené miesta, prípadne aj na stôl počas kŕmenia alebo hrania sa. Dieťa sekundárne vníma takéto správanie ako tolerované a bezpečné, a teda nielenže snažia dostať sa k vysoko umiestnenej hračke, ale ani priloženie si stoličky a vylezenie na ňu s cieľom uspokojiť svoju zvedavosť, či získať, čo práve vníma ako nevyhnutné, nepovažuje ako niečo riskantné, vďaka predchádzajúcemu tolerantnému správaniu rodiča v takej situácii.

TRI základné zásady efektívnej prevencie, a to: **1. ÚČINNÝ DOHLAD NAD DIEŤAŤOM.** **2. ZABEZPEČENIE BEZPEČNÉHO PROSTREDIA,** v ktorom sa dieťa nachádza (napr. domácnosť) **3. Primerané výchovno-vzdelávacie činnosti smerujúce k BUDOVANIU BEZPEČNÝCH NÁVYKOV DETÍ** (s ohľadom k veku dieťaťa).

doc. JUDr. Mgr. Jana Šimonová, PhD.

NAŠI PODPOROVATELIA

PRODUKTOVÍ PARTNERI

AVON

bjttner

F&F

GGE SKUPINA

JANKAM.SK

Kulla

MIHLOSHO
BRATISLAVA

Mondelēz
VOLLKORN NISSE BREAD

PUPA
MILANO

SATUR
Bezstarostné dovolenka

SCONTO
NÁBYTKO

PARTNERI

Adifex

A K S GROUP

BRATISLAVSKÝ
MANEŽERŠKÝ KUBA
MANEŽERŠKÝ KUBA

CSOB

DANUBIUS
TRADICIA OD 1941
MÁSOVÝROBA

ŠÍŠKA & ADVOKÁTI

TESCO

TIPOS

ZSE

MEDIÁLNI PARTNERI

FORMEN

NADÁCIA TVJOJ

ORBIS IN
VYBERANIE

mafra slovakia

MARKETINGOVÍ PARTNERI

ARD
SYSTÉM

id creative

MIRACLE
LTD.

DETSKÁ CHIRURGIA - OZ SLNIEČKO NA CESTE!

info@detska-chirurgia.sk

www.facebook.com/slnieckonaceste

www.instagram.com/detskachirurgia_slniecko/

+421 948 035 425

Ak chcete aj Vy pomôcť našim malým pacientom, môžete tak urobiť napríklad finančným príspevkom na účet OZ:

FIO banka, číslo účtu:

2900451930/8330, IBAN: SK09 8330 0000 0029 0045 1930

DETSKÁ
CHIRURGIA
OZ SLNIEČKO NA CESTE!

Detská
chirurgia

štvrt'ročník, DETSKÁ CHIRURGIA - OZ SLNIEČKO NA CESTE! Limbová 2643/1, 833 40 Bratislava,
IČO: 42306116, Dátum vydania: október 2022, číslo: 4/2022, 1. ročník, ISSN 2729-9589, registrácia MK SR č. EV 6028/21.